

Α.Π. 46569

Αθήνα 28 Ιανουαρίου 2013

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

Θέμα: Ο χαρακτηρισμός του Παλαιού Μουσείου Ακροπόλεως ως διατηρητέου μνημείου

Ο ΣΑΔΑΣ – Πανελλήνια Ένωση Αρχιτεκτόνων ενημερώθηκε με την από 15/1/2013 και με Αρ. Πρ. 1245 ανακοίνωση του ελληνικού τμήματος του ICOMOS για το γεγονός ότι «πρόσφατα, σε κοινή τους συνεδρίαση το ΚΑΣ και το ΚΣΝΜ γνωμοδότησαν για τη μη κήρυξη του Παλαιού Μουσείου της Ακρόπολης ως διατηρητέου μνημείου».

Με βάση τα αναφερόμενα στην ανακοίνωση στοιχεία, «το παλιό Μουσείο Ακρόπολης θεμελιώθηκε το 1865 και ολοκληρώθηκε το 1874 με σχέδια του αρχιτέκτονα Παναγή Κάλκου (ένας από τους αρχιτέκτονες και του Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου). Έπειτα από αρκετές μετατροπές, επεκτάσεις και προσκτίσματα, το μουσείο έλαβε τη σημερινή του μορφή, με σχέδια του αρχιτέκτονα Πατρόκλου Καραντινού (ενός εκ των εισηγητών της ελληνικής μοντέρνας αρχιτεκτονικής, που υπήρξε έμπειρος σχεδιαστής μουσείων). Η αρχική μορφή του μουσείου, συμμετρική και κλασική, αποδίδει αντίστοιχα αισθητικά ρεύματα του 19^{ου} αιώνα».

Ο ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ προβληματίζεται όταν κτήρια ιδιαίτερης καλλιτεχνικής αξίας, έμφορτα με ιστορικές μνήμες αντιμετωπίζονται με τρόπο που παραγνωρίζει το ιστορικό κενό που δημιουργεί η απώλειά τους.

«Είναι προφανές ότι η μη κήρυξη του ΠΜΑ, ως μνημείου, αποτελεί το πρώτο βήμα για την κατεδάφισή του... Ενδεικτική της εν λόγω επιθυμίας είναι η άποψη που διατυπώθηκε στην τελευταία συνεδρίαση του ΚΑΣ-ΚΣΝΜ ότι «...με τα αρχαιολογικά στοιχεία που ενδέχεται να βρεθούν, αποκαθίσταται η εικόνα της Ακρόπολης που είναι μνημείο παγκόσμιας κληρονομιάς»».

Το ICOMOS «έχει ήδη εκφράσει την αντίθεση του σε διασταλτικές και αμφιλεγόμενες ερμηνείες της διεθνούς νομοθεσίας περί της προστασίας των μνημείων. Η αποκατάσταση ενός μνημείου (ακόμη κι αν μιλάμε για τον Παρθενώνα) δεν επιτυγχάνεται με θησαυροθηρικές καταστροφές. Ούτε η λανθασμένη επιλογή της θεμελίωσης του μουσείου πριν από 148 χρόνια, δικαιολογεί τη διάπραξη ενός ακόμη λάθους που συνεπάγεται η κατεδάφιση του... Η επιχειρηματολογία περί κατεδάφισης βασίζεται σε μεγάλο βαθμό στο λόγο περί «καθαρότητας» και «μόλυνσης», σύμφωνα με τον οποίο όχι μόνο τα μετακλασικά μνημεία της Αρχαιότητας, αλλά (πλέον) και κάθε άλλη νεώτερη κατασκευή, πρέπει να εξαφανιστούν, επειδή αμαυρώνουν την καθαρότητα των κλασικών μνημείων».

Ο ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ συμφωνεί με την άποψη του ΔΣ του ελληνικού τμήματος του ICOMOS κατά την οποία:

«α) το Παλιό Μουσείο Ακρόπολης πρέπει να κηρυχθεί διατηρητέο μνημείο. Εκτός από την ιστορική ταυτότητα των δημιουργών του μουσείου, των αρχιτεκτονικών ρευμάτων που ενσωματώνει και της διαχρονικότητάς του, αξιοσημείωτος είναι ο τρόπος με τον οποίο, ως κτίσμα προστασίας, έχει ενταχθεί στον χώρο της Ακρόπολης. Χωρίς το πομπώδες εξωτερικό περίβλημα παλαιότερων μουσείων που φαντάζουν ως μια «μεγαλοπρεπής και επιδεικτική φυλακή έργων», το μουσείο αποπνέει μια ήπια αισθητική αντίληψη του αρχιτεκτονημένου χώρου. Η πρωτογενής λιτότητα και ο υπολογισμένος σχεδιασμός του, με το ύψος του να μην υπερβαίνει το στερεοβάτη του Παρθενώνα, υπογραμμίζουν το διακριτικό χαρακτήρα ενός κτηρίου, το οποίο όχι μόνο δεν ανταγωνίζεται τον Παρθενώνα, αλλά ούτε καν επιχειρεί (παρά την εγγύτητα) να «ομιλήσει» μαζί του.

Ταυτόχρονα, το ΠΜΑ διαθέτει ένα ειδικό ιστορικό φορτίο, ως ένα εκ των πρώτων μουσείων που ίδρυσε το νεοελληνικό κράτος. Αυτό στέγαζε τα πρώτα γλυπτά που βρέθηκαν διάσπαρτα στον ιερό βράχο, γνώρισε την αγωνία της διάσωσής τους στα δύσκολα χρόνια της γερμανικής κατοχής και αποτέλεσε παιδευτήριο εκατομμυρίων επισκεπτών στα χρόνια που ακολούθησαν.

Το Παλαιό Μουσείο αποτελεί, πλέον, ουσιαστικό και αναπόσπαστο τμήμα του ιστορικού-αρχαιολογικού τόπου της Ακρόπολης.

β) να χρησιμοποιηθεί κατά τρόπο συμβατό και χρήσιμο για τον ιερό βράχο και την ιστορία του.

Η διατήρηση του μουσείου ως νεκρού κελύφους ισοδυναμεί με οιωνεί κατεδάφισή του, την οποία και σιωπηλά θα προετοιμάζει. Αντίθετα, με δεδομένη την καλή κατάσταση διατήρησής του, το μουσείο πρέπει να βρει μια χρήση που να συνάδει με τη σπουδαιότητα και τις ανάγκες του ιερού βράχου. Για την επίλυση αυτού του ζητήματος είχε συσταθεί κατά το παρελθόν ομάδα εργασίας (σήμερα ανενεργή), η οποία μεταξύ άλλων λύσεων, έχει προτείνει τη στέγαση στο ΠΜΑ ευαίσθητων αρχαιοτήτων, όπως οι πάνω από 250 επιγραφές που βρίσκονται εν υπαίθρω και καταστρέφονται από την όξινη βροχή.

Με βάση όσα προαναφέρθηκαν, το ελληνικό τμήμα του ICOMOS εκφράζει την αντίθεση του στο ενδεχόμενο κατεδάφισής του ΠΜΑ, την οποία δεν αποκλείει η σολομώντεια και επαμφοτερίζουσα γνωμοδότηση των ΚΑΣ-ΚΣΝΜ. (Άλλωστε και μόνο η ονομασία του «Νέου Μουσείου Ακρόπολης» θα θυμίζει πάντοτε και θα υπονοεί την ύπαρξη του «Παλαιού Μουσείου Ακρόπολης»).

Επισημαίνει, δε, τους κινδύνους που εμπεριέχει η επιχειρηματολογία υπέρ κατεδάφισής του, καθώς η απαίτηση περί καθαρότητας του μνημείου (ή η υπόρητη επίκλησή της), με τις σημερινές της κοινωνικοπολιτικές συνδηλώσεις, ενισχύει εν δυνάμει την ολοένα αυξανόμενη τάση περί φυλετικής καθαρότητας που υποστασιοποιείται μέσα από την απομάκρυνση κάθε αλλότριου».

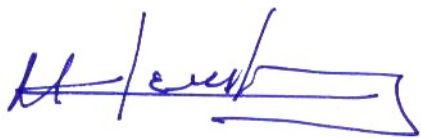
Ο ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ, αναγνωρίζοντας τη συλλογική ευθύνη των αρχιτεκτόνων σε μια περίοδο ακραίων κρίσεων και συμπεριφορών, έχει δεσμευτεί να συνδράμει προς κάθε κατεύθυνση για την αναβάθμιση του κοινωνικοπολιτικού γίνεσθαι και να συνεχίσει να αγωνίζεται για τη Διατήρηση του περιβάλλοντος, φυσικού και πολιτιστικού, αλλά και τη βελτίωση των συνθηκών ζωής των κατοίκων του.

Καλεί τα μέλη του στην εγρήγορση που είναι απαραίτητη, ώστε συλλογικά να στηρίξουμε την αποκατάσταση ενός πλαισίου ζωής που καθορίζεται σημαντικά από την υπεράσπιση της ιστορικής μας συνέχειας στο χώρο. Στο παραπάνω πλαίσιο αρχών θεωρεί σημαντική τη διεκδίκηση του χαρακτηρισμού του ΠΜΑ ως διατηρητέου και τη ενσωμάτωσή του στο ευρύτερο λειτουργικό πρόγραμμα του ιερού βράχου της Ακρόπολης.

Ο ΣΑΔΑΣ – ΠΕΑ επίσης, ανοίγει δημόσιο διάλογο σχετικά με τις παρεμβάσεις σε αρχαιολογικούς χώρους, την επιστημονική τεκμηρίωση και τα όριά τους, με τη διοργάνωση ημερίδας αφιερωμένης στη ευρύτερη αυτή θεματική ενότητα (Χάρτης της Βενετίας, Αρχαιολογικός Νόμος και Άρθρο 6 του ΝΟΚ).

Για το Διοικητικό Συμβούλιο

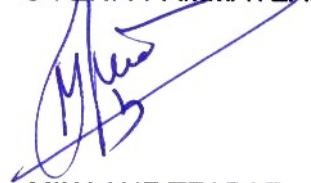
Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΜΥΡΤΩ ΔΕΣΠΟΤΙΔΗ

Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΤΖΑΠΑΣ